

שמונה עשרה-תפלת שחרית-101 Tefila

שמונה עשרה Of ברכות Lesson 22-Introduction To The Middle

Source 1

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לד' עמ' א'-משנה. העובר לפני התיבה ושעה - יעבור אחר תחתיו, ולא יהא סרבן באותה שעה. מהיכן הוא מתחיל? מתחלת הברכה שטעה זה. . . גמרא. . . אמר רב הונא: טעה בשלש ראשונות - חוזר לראש, באמצעיות - חוזר לאתה חונן, באחרונות - חוזר לעבודה; ורב אסי אמר: אמצעיות אין להן סדר. מתיב רב ששת: מהיכן הוא חוזר - מתחלת הברכה שטעה זה, תיובתא דרב הונא! - אמר לך רב הונא: אמצעיות - כולוהו חדא ברכתא נינהו. אמר רב יהודה: לעולם אל ישאל אדם צרכיו לא בשלש ראשונות, ולא בשלש אחרונות, אלא באמצעיות. דאמר רבי חנינא: ראשונות - דומה לעבד שמסדר שבה לפני רבו, אמצעיות - דומה לעבד שמבקש פרס מרבו, אחרונות - דומה לעבד שקבל פרס מרבו ונפטר והולך לו.

Translation: Mishnah. if one was passing before the ark and made a mistake, another should pass in his place, and at such a moment one may not refuse. where should he commence? At the beginning of the benediction in which the other went wrong . . . Gemara-R. Huna said: if one made a mistake in the first three of the tefillah blessings, he goes back to the beginning; if in the middle blessings, he goes back to 'you graciously grant knowledge (chonain ha'da'at); if in the last blessings, he goes back to the 'abodah. R. Assi, however, says that in the middle ones the order need not be observed. R. Shesheth cited in objection: 'where should he commence? at the beginning of the benediction in which the other went wrong'. this is a refutation of r. huna, is it not? — R. Huna can reply: the middle blessings are all one. Rab Judah said: a man should never petition for his requirements either in the first three benedictions or in the last three, but in the middle ones, for R. Hanina said: in the first ones he resembles a servant who is addressing a eulogy to his master; in the middle ones he resembles a servant who is requesting a largess from his master, in the last ones he resembles a servant who has received a largess from his master and takes his leave.

Source 2

רש"י-מסכת ברכות דף לד' עמ' א'-אין להן סדר - ואם דלג ברכה אחת ואחר כך נזכר בה - אומרה, אף שלא במקומה.

Translation: If the prayer leader skipped a Bracha and then remembered later, he can say it at whatever point he is holding and can proceed in order from that point.

Source 3

תוספות מסכת ברכות דף לד' עמ' א'-אמצעיות אין להן סדר - פי' בקונטרס ואם דלג ברכה אחת ואחר כך נזכר בה שלא במקומה אומרה במקום שנזכר. ולא נהירא דהא תנן במגילה (פ"ב ד' יז.) הקורא את המגילה למפרע לא יצא ותניא (שם) וכן בהלל וכן בק"ש וכן בתפלה לכך נראה כפירוש רשב"ם ורב אלפס דאין להן סדר דקאמר הה"נ שיתחיל במקום שדלג הברכה ומשם ואילך יאמר הכל על הסדר אבל ודאי לא יתחיל באתה חונן כמו בג' ראשונות וג' אחרונות שחוזר לראש.

Translation: Rashi explained that if the prayer leader skipped a Bracha and then remembered later, he can say it at whatever point he is holding and can proceed in order from that point. But Rashi's position is

שמונה עשרה-תפלת שחרית-101 Tefila

problematic based on the fact that we learned in Masechet Megilah that one who reads the verses within Megilat Esther out of order does not fulfill his obligation to hear the reading of the Megilah. We further learned there that the same rule applies to reciting Hallel, Kriyat Shema and Shemona Esrei. Therefore the better explanation is the one given by the Rashbam and the Rif that what Rav Assi meant when he said that the middle Brachot had no order is that the Prayer leader who omits a Bracha must return to the place of the skipped Bracha and to continue in order from that Bracha forward. At a minimum, Rav Assi definitely holds that it is not necessary to return to the first of the middle Brachot, Ata Chonain. This is different from what the Prayer Leader does when he makes a mistake in either the first three or last three Brachot in which case he returns to the first of those Brachot..

Source 4

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כח' עמ' ב'-משנה. רבן גמליאל אומר: בכל יום ויום מתפלל אדם שמונה עשרה. רבי יהושע אומר: מעין שמונה עשרה. רבי עקיבא אומר: אם שגורה תפלתו בפיו – מתפלל שמונה עשרה, ואם לאו – מעין שמונה עשרה. . . דף כט' עמ' א'-גמרא- רבי יהושע אומר מעין שמונה עשרה. מאי מעין שמונה עשרה? רב אמר: מעין כל ברכה וברכה, ושמאל אמר: הבינו ה' אלקינו לדעת דרכיך, ומול את לבבנו ליראתך, ותסלה לנו להיות גאולים, ורחקנו ממכאובינו, ודשנו בנאות ארצך, ונפוצותינו מארבע תקבץ, והתועים על דעתך ישפטו, ועל הרשעים תניף ידיך, וישמחו צדיקים בבנין עירך ובתקון היכלך ובצמיחת קרן לדוד עבדך ובעריכת נר לבן ישי משיחך, טרם נקרא אתה תענה, ברוך אתה ה' שומע תפלה.

Translation: Mishnah. Rabban Gamliel says: every day a man should say the eighteen benedictions. R. Joshua says: an abbreviated eighteen. R. Akiba says: if he knows it fluently he says the original eighteen, and if not an abbreviated eighteen . . . gemara: R. Joshua says: an abbreviated eighteen. what is meant by 'an abbreviated eighteen'? Rav said: an abbreviated form of each blessing; Samuel said: Give us discernment, O Lord, to know Your ways, and circumcise our heart to fear You, and forgive us so that we may be redeemed, and keep us far from our sufferings, and fatten us in the pastures of Your land, and gather our dispersions from the four corners of the earth, and let them who err from Your prescriptions be punished, and lift up Your hand against the wicked, and let the righteous rejoice in the building of Your city and the establishment of the temple and in the exalting of the horn of David Your servant and the preparation of a light for the son of Yishai Your Messiah; before we call may You answer; blessed are You, O Lord, who hearkens to prayer.

Source 5

שולחן ערוך אורח חיים סימן קיט'-ג) אם דילג או טעה בברכה אחת מהאמצעיות, אינו צריך לחזור אלא לראש הברכה שטעה או שדילג, ומשם ואילך יחזור על הסדר.

Translation: If the prayer leader omitted or erred concerning one of the middle Brachot, all he has to do is to return to the Bracha in which he made the mistake or which he omitted. He then continues from that Bracha in order.

Source 6

משנה ברורה סימן קיט' ס"ק טו'-על הסדר – ואפילו אם לא נזכר עד אחר כמה ברכות צריך לחזור ולומר כולן אחריה שאם יאמר אותה ברכה לבדה במקום שנזכר נמצא ששינה סדרן

שמונה עשרה-תפלת שחרית-101 Tefila

של ברכות ולא יצא ידי חבתו שסדר ברכות הוא מאנשי כנה"ג וסמכו סדרן על המקראות.

Translation: Even if he did not remember until after reciting several more Brachot, he still must go back and recite all the ones that follow the one he missed. If he were to recite the Bracha that he omitted at the place he remembers and continues from there, he is changing the order of the Brachot. By doing so he is not fulfilling his obligation because the order of the Brachot was established by the Men of the Great Assembly and they created the order based on verses from Tanach.

Source 7

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כח' עמ' ב'-תנו רבנן: שמעון הפקולי הסדיר שמונה עשרה ברכות לפני רבן גמליאל על הסדר ביבנה.

Translation: Our Sages taught: Shimon Ha'Pikuli put the Brachos of Shemona Esrei in order before Rabban Gamliel in Yavneh.

Source 8

מדרש תנחומא (ורשא) פרשת ויקהל סימן י'-ויעש בצלאל את הארון- אתה מוצא כל מה שהיה במשכן על הסדר היה עשוי. בתחלה עשה את הקרשים והברם. ואחר כך עשה יריעות עזים שיהא פורש עליהם שנא' ועשית יריעות עזים לאהל על המשכן. ואח"כ עשה את הפרכת שתהא נתלית בפני ארון.

Translation: You find that all the work that was done in the construction of the Mishkan was done in order. First Betzalel fashioned the wood frame and secured it. He then made the curtains out of the hide of goats to put on the frame as the verse says: and you will make the curtains from goat skin to be a cover on the Mishkan. He then made the Parochet that would hang in front of the ark. After constructing the ark he then made a cover for the ark out of gold.

Source 9

פני יהושע מסכת ברכות דף לד' עמ' א'-ולפי"ז שפיר מצינו למימר דעיקר הסברא הה"נ בשלש ראשונות דכל אחת מהן רמיזא במזמור הבו לה' שלמדנו ממזמור זה י"ח ברכות כנגד י"ח אזכרות כדדרשין התם [מגילה שם ע"ב] הבו לה' בני אלים זו ברכת אבות וכבוד ועוז זו ברכת אתה גבור וכבוד שמו זו אתה קדוש מש"ה שפיר יש לומר דאם שינה אחת מן חברתה לא יצא וכה"ג בשלש אחרונות שהן עבודה והודאה וברכת כהנים דשה"כי בחדא מלתא כדמסקין התם וכל שכן ברכת שלום שיש לומר בסוף דוקא כדמצינו בהאי מזמור הבו לה' גופא שמסה"ה יברך את עמו בשלום מש"ה אם שינה לא יצא. ועוד טעם אחר דכיון דג' ראשונות אע"ג דברכות חלוקות הן מ"מ מענין אחד הן שענינם בשבח המקום ומש"ה אם שינה הסדר באותו ענין גופא לא יצא כדאשכחן בק"ש אם קרא למפרע שהקדים בפרשה אחת פסוקה מאוחר למוקדם מקרי למפרע וכה"ג בשלש אחרונות שהם ענין אחד כדאמרין הכא בסמוך שדומה בהן לעבד שקיבל פרס והווי נמי מענין אחד עבודה והודאה וברכת כהנים כדפרישית מסוגיא דמגילה ומש"ה אם שינה לא יצא וכל שכן אם הקדים אמצעיות לראשונות או אחרונות לאמצעיות משא"כ באמצעיות גופה'הו שהן שאלות צרכיו וכל אחד ענין שאלת צורך בפני עצמו.

שמונה עשרה-תפלת שחרית-101 Tefila

Translation: Accordingly, it is better to say that it is îîè within the first three Brachos of Shemona Esrei, that it is not permitted to change the order because each Bracha is linked to one of the opening verses of Chapter 29 of Tehillim from which we learn the themes of all the eighteen Brachos of Shemona Esrei based on G-d's name appearing there 18 times. Therefore it is appropriate to say that if you recited one of the first three Brachos of Shemona Esrei out of order, you have not fulfilled your obligation and similarly if you recite any of the three concluding Brachos, Avoda, Hoda'a and Birkas Kohanim, which are considered one theme, out of order, and particularly the last Bracha, Sim Shalom since Shalom is the theme of the last verse of Chapter 29 of Tehillim. A further reason-that the three opening Brachos of Shemona Esrei share one theme, praise of G-d. That is why if you change the order, you have to start from the beginning just as we learned concerning Kriyas Shema that if you recite the verses out of order, you must start from the beginning of that section. Similarly, the last three Brachos are considered one unit as we learned that the three Brachos are similar to a servant who obtained what he asked for and left. And certainly if you recited the middle Brachos before the first or after the last set of Brachos, you have to start all over. But we cannot say the same about the middle Brachos of Shemona Esrei that are requests for human needs and each is independent of the other and have no order.

שמונה עשרה Of ברכות Word Patterns Within The Middle

אתה גבור לעולם א-דני, מחיה מתים אתה, רב להושיע.
אתה קדוש ושמך קדוש, וקדושים בכל יום יהללוך סלה.
אתה חונן לאדם דעת.

Source:

נחמיה פרק ט', ו- אתה הוא ה' לבדך אתה עשית את השמים שמי השמים וכל צבאם הארץ
וכל אשר עליה הימים וכל אשר בהם ואתה מחיה את כלם וצבא השמים לך משתחוים: (ז)
אתה הוא ה' האל-הים אשר בחרת באברם והוצאתו מאור כשדים ושמת שמו אברהם:

אתה קדוש ושמך קדוש, וקדושים בכל יום יהללוך סלה. בי א-ל מלך גדול וקדוש אתה.
ברוך אתה ה', האל הקדוש. (ספרד)

סלח לנו, אבינו, כי חטאנו, מחל לנו, מלכנו, כי פשענו, בי מוחל וסולח אתה. ברוך אתה ה',
חנן המרבה לסלח.

ראה בענינו, וריבה ריבנו, וגאלנו מהרה למען שמך, בי גואל חזק אתה. ברוך אתה ה', גואל
ישראל.

רפאנו, ה', ונרפא, הושיענו ונושעה, כי תהלתנו אתה, והעלה רפואה שלמה לכל מכותינו. בי
א-ל מלך רופא נאמן ורחמן אתה. ברוך אתה ה', רופא חולי עמו ישראל.

שמונה עשרה-תפלת שחרית-Tefila 101

ברך עלינו, ה' א-להינו, את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה לטובה, (בקיץ) ותן ברכה (בחרף) ותן טל ומטר לברכה על פני האדמה, ושבענו מטובה, וברך שנתנו כשנים הטובות לברכה, כי א-ל טוב ומטיב אתה, ומברך השנים. ברוך אתה ה', מברך השנים. (ספרד)

שמע קולנו, ה' א-להינו, חוס ורחם עלינו, וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו, כי א-ל שומע תפלות ותחנונים אתה, ומלפניך, מלכנו, ריקם אל תשיבנו. כי אתה שומע תפלת עמך ישראל ברחמים. ברוך אתה ה', שומע תפלה.

Source:

נחמיה פרק ט', לא- וברחמך הרבים לא עשיתם כלה ולא עזבתם כי א-ל חנון ורחום אתה.

נוסח ספרד

ראה נא בענינו, וריבה ריבנו, וגאלנו גאלה שלמה מהרה למען שמך, כי אל גואל חזק אתה. ברוך אתה ה', גואל ישראל.

תקע בשופר גדול לחרותנו, ושא נס לקבץ גליותינו, וקבצנו יחד מהרה מארבע כנפות הארץ לארצנו. ברוך אתה ה', מקבץ נדחי עמו ישראל.

השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה, והסר ממנו יגון ואנחה, ומלוך עלינו מהרה אתה, ה', לבדך בחסד וברחמים, וצדקנו בצדק ובמשפט. ברוך אתה ה', מלך אוהב צדקה ומשפט (בעשיית המלך המשפט).

ולמלשינים אל תהי תקוה, וכל המינים כרגע יאבדו, וכל אויבי עמך מהרה יכרתו, והזדים מהרה תעקר ותשבר ותמגר ותכלם ותשפילם ותכניעם במהרה בימינו. ברוך אתה ה', שובר איבים ומכניע זדים.

ולירושלים עירך ברחמים תשוב, ותשכון בתוכה כאשר דברת, ובנה אותה בקרוב בימינו בנין עולם, וכסא דוד עבדך מהרה לתוכה תכין. ברוך אתה ה', בונה ירושלים.

את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח, וקרנו תרום בישועתך, כי לישועתך קוינו כל היום (ומצפים לישועה). ברוך אתה ה', מצמיח קרן ישועה.

השיבנו אבינו לתורתך, וקרבנו מלכנו לעבודתך, והחזירנו בתשובה שלמה לפניך. ברוך אתה ה', הרוצה בתשובה.

שמונה עשרה-תפלת שחרית-Tefila 101

סלח לנו, אבינו, כי הטאנו, מחל לנו, מלכנו, כי פשענו, כי מוחל וסולח אתה. ברוך אתה ה', חנון המרבה לסלח.

מנהג ארץ ישראל-אבינו הבינו דעה לתלמוד תורתך. . . עינינו לשמור מצותיך, ברוך אתה ה' חנון הדעת.

חנינו אבינו דעה ובינה והשכל מתורתך, ברוך אתה ה' חנון הדעת.

The פסוקים in only three אבינו is called: רבנו של עולם

ישעיהו פרק סד'-ז'-ועתה ה' אבינו אתה אנחנו החמר ואתה יצרנו ומעשה ידך כלנו.

ישעיהו פרק סג'-טז'- כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה ה' אבינו גאלנו מעולם שמך.

דברי הימים א' פרק כט'-י'- ויברך דויד את ה' לעיני כל הקהל ויאמר דויד ברוך אתה ה' אלקי ישראל אבינו מעולם ועד עולם.